

امیر حمزه‌ی صاحبقران

کولیات داستان نمیر حمزه‌ی صاحب‌قهران

شاعر:

حاج سیاوش لطفی‌کار

شاعر کُردی سُرّای ایلامی

انتشارات زنگنه

۱۳۹۸

سرشناسه: لطفی کار، سیاوش، ۱۳۲۴-

عنوان و نام پدیدآور: امیر حمزه صاحبقران: ثمیر حمزه‌ئی صاحب‌قهران /

شاعر: سیاوش لطفی کار، ویراستار: نعمت‌الله داودیان.

مشخصات نشر: ایلام: زاگرو، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۳۷ ص.

شابک: ۳- ۷۱ - ۸۲۳۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸: ۴۰۰,۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کردی،

عنوان دیگر: کولیات داستان ثمیر حمزه‌ئی صاحب‌قهران.

موضوع: شعر کردی — قرن ۱۴

موضوع: Kurdish poetry -- 20th century

رده‌بندی کنگره PIR ۳۲۵۶

دهه: بی‌دیوایی ۸۹/۲۱

شماره: شناسایی ملی: ۵۹۴۱۴۱۳

ناشر: زاگرو- ایلام- خ اشرفی اسفهان: کوچه‌ی سوم،

امیر حمزه‌ی صاحبقران

شاعر: سیاوش لطفی کار

ویراستار: نعمت‌الله داودیان

طرح جلد: لیلا دهبالایی

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸.....	مقدمه‌ی ناشر
۱۰.....	راهنمای تشریحی رسم الخط کُردی
۱۲.....	جدول حروف کُردی به همراه با معادل فارسی و تلفظ لاتین
۱۴.....	حکایت و رسم هاوردن داستان نوو ئه لگه ردانن
۱۵.....	قسه‌ی قباد شه‌ه‌ر ئه لقه‌ش وه‌زیر و خاجه به‌خت جه‌مال
۱۸.....	وه‌دی هاتن شه‌ه‌ر به‌زیر جه‌میه‌ر جه‌کیم
۱۹.....	هاتن بووزره‌جه‌میه‌ر به‌زیر دکان نانه‌وائی و که‌واوی
۲۲.....	خاو دین شه‌ه‌ریار قباد و سه‌غیب خاو
۲۷.....	ته‌وه‌لود به‌خته‌ک و سیاوه‌ش
۲۸.....	هاتن بووزره‌جه‌میه‌ر وه‌مه‌که وه‌لانی عه‌ده‌له‌ته‌آب
۳۰.....	نامه‌ی سیاوه‌ش وه‌بووزره‌جه‌میه‌ر
۳۳.....	دیدار جه‌مزه و عه‌مر وه‌رد پاله‌وان ناشناس
۳۶.....	وه‌مه‌کته‌ب چگن جه‌مزه و عه‌مر
۳۸.....	مولّاقات ئه‌میر جه‌مزه وه‌رد پیر که‌مانگیر
۴۲.....	وه‌مه‌که ره‌سین ئه‌میر جه‌مزه و عه‌مر
۴۷.....	وه‌مه‌یدان هاتن لوقمان کور پادشا
۴۸.....	ته‌وق حرمان و نه‌به‌رد خاستگاره‌یل
۵۱.....	خاو دین شا و هجووم له‌شکه‌ر هشام عه‌لقه‌مه
۵۵.....	ده‌عوته ده جه‌مزه و نامه‌ی ئه‌نه‌وشیره‌وان
۵۹.....	جه‌ره‌کته له‌شکه‌ر وه‌را مه‌دائن
۶۵.....	نه‌به‌رد ئه‌میر جه‌مزه و به‌هرام

- ۶۶..... نه‌قشه و نه‌وتعمی گوسته‌همم و کوره‌یلی
- ۶۹..... دیدار نیمیر و میهن‌نگار نوو عهد و به‌یمان به‌سین
- ۷۱..... حمله‌ئی له‌شه‌کهر قاروون
- ۷۵..... نامه‌ئی نهرائی پادشائی مه‌دائن و شهرح ماجرائی سه‌عدان شا
- ۷۹..... خاو دین خواه‌یشک نه‌وره‌نگ و گوره‌نگ و کمک وه له‌ندهوور
- ۸۲..... نامه‌ئی خاجه نهرائی نیمیر حمزه
- ۸۶..... مدک نیمیر و مویه نهرائی ده‌والپا و گهنج سهرنه‌ندیپ
- ۸۹..... نامه‌ئی حمزه وهرد پوروشکل
- ۹۱..... هاتن گوسته‌همم وه لائی نیمیر
- ۹۴..... نه‌به‌رد نیمیر حمزه و له‌ندهوور
- ۹۸..... زه‌هرخوهر کردن نیمیر حمزه گهردین وه شوون داروو
- ۱۰۴..... هاتن گوسته‌همم وه تورک‌مان هاتن زووبین شا و عهد میهن‌نگار
- ۱۰۶..... حیلہ‌ئی عه‌مر نهرائیه‌فتاوه‌ئی شا
- ۱۱۰..... حیلہ‌ئی به‌خته‌ک نهرائی نیمیر حمزه و ماری‌گار
- ۱۱۵..... نامه‌ئی نیمیر وه حه‌دیس و نه‌به‌رد عه‌راو و یوونا‌ن‌ه‌یل
- ۱۱۸..... نه‌قشه‌ئی قاروون ده‌مه‌ندان نه‌به‌رد نهرائیه‌میر و نه‌فتن نه‌به‌رد ده‌چال
- ۱۲۰..... نامه‌ئی نیمیر حمزه وه قه‌نسه‌ر رووم و نه‌وتنه‌ئی پادشائی
- ۱۲۳..... نه‌قشه‌ئی موقبل حه‌له‌بی نهرائازاد کردن نیمیر
- ۱۲۸..... نه‌به‌رد سپاه‌یل
- ۱۳۱..... زه‌خمی بۆین نیمیر حمزه وه ده‌س زووبین
- ۱۳۵..... واین به‌خته‌ک و خه‌فتن ده‌ئاسیاو
- ۱۳۶..... هاتن حمزه و یاره‌یلی وه لائی شا
- ۱۳۷..... آثار منتشر شده‌ی حاج سیاوش لطفی کار، شاعر کردی سرای ایلامی

مقدمه‌ی ناشر

داستان امیر حمزه‌ی صاحبقران یکی از داستان‌های عامیانه‌ی زبان و ادبیات فارسی است. داستان‌های عامیانه‌ی فارسی، گنجینه‌ی با ارزشی از ضرب‌المثل‌ها، آداب و رسوم و رویدادهای تاریخی است که حاصل فکر و تجربه‌ی اندیشمندان و بزرگان فرهنگ و ادبیات فارسی است. این داستان‌ها، اغلب شرح پهلوانی، مردانگی، رشادت و عشق و محبت است که با نثر شیرین و یا در قالب اشعار نغز به رشته‌ی تحریر درآمده است.

بررسی و تحلیل حمزه‌نامه (تصحیح جعفر شعار) عنوان طرح پژوهشی است که خانم فاطمه‌ی فرخی آن را انجام داده است. او در این رابطه نوشته است: «قصه‌ی حمزه، یکی از قصه‌های مشهور فارسی است که از زمان‌های دور، نقالان آن را برای مردم نقل می‌کرده‌اند. از این اثر، تجربیاتی گوناگونی در زمان‌های مختلف وجود دارد که هریک در جزئیات، با دیگر تحریرها متفاوت است زیرا این نسخه‌ها از روی هم نوشته نشده‌اند و هریک از آن‌ها را نقالان پس از سنبل نقالی از حافظه‌ی خویش و بنا به سلیقه‌ی خود و مخاطبانشان به تحریر درآورده‌اند. درباره‌ی روایت حمزه و اصل این اثر، نظرهای متفاوتی وجود دارد که در این تحقیق مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است.

اعظم گلکار اسمعیل نیز در رساله‌ی دوره‌ی کارشناسی ارشد خود به بررسی پیشینه‌ی موجودات خیالی در کتاب حمزه‌نامه، همت گمارده و بر این خصوص نوشته است: «حمزه‌نامه، شرح ماجراهای خیال‌انگیز امیر حمزه‌ی صاحبقران، یکی از آثار مشهور ادب فارسی و فرهنگ اسلامی و جزء اولین قصه‌های عامیانه‌ای می‌باشد که به صورت نقالی اجرا می‌شده است. این کتاب در قرن پانزدهم میلادی به دستور اکبر شاه در هند، توسط تعداد بسیاری از هنرمندان ایرانی و هندی به صورت کتابی مصور در آمد».

در این کتاب موجودات خیالی بسیاری به چشم می‌خورد که شامل انواع دیو، اژدها، غول، پری و دیوزادگان می‌باشد که گاهی در متن، به خصوصیات آن‌ها اشاره شده

است. و در برخی موارد تصویر گر، آن‌ها را با ذهن خلاق خود همراه با عالم خیال هندی و ایرانی آفریده است. با نگاهی به نگارگری ایران به تعداد زیادی از همین موجودات خیالی برمی‌خوریم که دارای ویژگی‌های خاص خود هستند و دارای تفاوت‌ها و تشابهات بسیاری با موجودات خیالی حاضر در کتاب حمزه نامه می‌باشند. تصاویر این موجودات خیالی بیشتر تحت تأثیر هنر ایرانی می‌باشد و تصویرگران این کتاب از مکاتب مختلفی در به تصویر کشیدن این موجودات خیالی تأثیر پذیرفته‌اند.

فردا مراد، کتاب امیر حمزه‌ی صاحبقران را تألیف نموده است. او این اثر را در سال ۱۳۹۳ منتشر کرد. این کتاب، دربردارنده‌ی ۲۴ قصه در شرح دلاوری‌های «امیر حمزه‌ی صاحبقران» است. از دلاوری‌های عرب است که به کمک دستیارش، «عمرو امیه» بهلوانی‌های بسیار می‌کند و به ترحات و کثورگشایی‌های بسیار نائل می‌شود. قهرمان داستان فرزند حضرت «عبدالمطلب» متراخی خانی کعبه است. او از درگاه خدای تعالی می‌خواهد که فرزند رشیدی به او عطا کند. او از مراد مهاجمان به خانه‌ی کعبه پیشگیری نماید. این در شرایطی است که راوی می‌گوید: یازده پسر دارد.

داستان امیر حمزه‌ی صاحبقران از جمله داستان‌های «امیانه زبان و ادبیات فارسی است که با تلاش شاعر کردی‌سرای ایلامی، آقای حاج سیاح خطی کار به کردی ایلامی منظوم شده است. این شاعر توانمند ایلامی، به دلیل علاقه‌ی او به حفظ فرهنگ و داستان‌های ایرانی، توانسته است این مجموعه را همانند سایر آثار کرد با دوق و قریحه‌ی بسیار دلنشینش در قالب اشعار کردی ایلامی بسراید و به هموطنان با فرهنگ ایران زمین تقدیم نماید. شاعر به لهجه‌های گوناگون کردی به ویژه کردی ایلامی تسلط دارد لذا، این ویژگی سبب شده تا با پشتکار این اثر را نیز با زیبایی و ظرافت تمام در قالب اشعار کردی ایلامی تدوین و تألیف نماید.

این کتاب ارزشمند با همکاری و کوشش آقای نعمت‌الله داودیان شاعر و ادیب ایلامی با خط و کتابت کردی ایلامی ویراستاری، فصل‌بندی و در نهایت تدوین شده است. لذا

قدردان فعالیت ایشان در این زمینه هستیم. انشاءالله این اثر مورد توجه خوانندگان عزیز قرار گیرد و به عنوان گامی در جهت معرفی فرهنگ غنی زبان و ادبیات کردی قلمداد گردد.

انتشارات زاگرو با افتخار تلاش کم نظیر این شاعر فرهیخته ایلامی را که در جهت نشر فرهنگ، زبان و ادبیات کردی ایلامی فعالیت نموده، ارج می‌نهد.

مدیر انتشارات زاگرو

دکتر حبیب‌اله محمودیان

ایلام: ۱۳۹۸

www.ketab.ir